

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MADANIYAT VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI HUZURIDAGI
BOTIR ZOKIROV NOMIDAGI MILLIY ESTRADA SAN'ATI INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

**O'zDK huzuridagi Botir Zokirov
nomidagi Milliy estrada san'ati
instituti rektori**

A.Mansurov

2024 yil “30” avgust

Ro'yxatga olindi: № BD 60211000-1.15

RADIO VA TELEVIDENIYE OVOZ REJISSYORLIGI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 - San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi: 210 000 - San'at
Ta'lim yo'nalishi: 60210100- Texnogen san'at (musiqiy ovoz rejissyorligi)

TOSHKENT –2024

RADIO VA TELEVIDENIYE OVOZ REJISSORLIGI FANINING O'QUV DASTURI

Fan/modul kodi RTOR1613		O'quv yili 2024-2025	Semestr 3-8	ECTS-Kreditlar 13	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 2	
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Radio va televideniye ovoz rejissyorligi		180	210	390
2.	<p align="center">I. Fanning mazmuni</p> <p>Mazkur fanning maqsadi - talabalarga radio va televideniye ovoz rejissyorligi, uning o'ziga xos xususiyati, ovoz rejissyorning radio va televideniye'dagi ijodiy faoliyati, radio eshittirishlar va televizion ko'rsatuvlarni tayorlashning muhim jihatlari hamda zamonaviy radio va televideniye'ning texnik anjomlari, ularning texnik tafsilotlarini, radio va televizion studiyalarining turlari, ularning akustik jihozlanishining ovoz yozuvlariga ta'siri; ovoz rejissyorining muharrir, rejissyor, operator va boshqa ijodiy va texnik xodimlar bilan hamkorligi borasida to'laqonli malumotlarga ega bo'lishiga erishishdir.</p> <p>Fanni o'zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - talabalar radio va televideniye ovoz rejissyorligining turli yo'nalishlarda bilimlarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir</p> <p align="center">II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p align="center">3-semestr</p> <p>1-mavzu. Kirish fanning vazifasi. Radio va televideniye ovoz rejissyorligi tarixi.</p> <p>2 -mavzu. Radio ovoz rejissyorligi tarmoqlari.</p> <p>3- mavzu. Radio ovoz yozish nutqiy, efir, adabiy dramatik studiyalari</p> <p align="center">7-semestr</p> <p>4-mavzu. Televideniye ovoz rejissyorligi.</p> <p>5- mavzu. Televizion nutqiy, efir, adabiy dramatik va konsert studiyalari</p> <p align="center">III.Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>Seminar mashg'ulotlar bo'yicha quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</p>				

3-semestr

1. O'zbekiston radiosi tarmoqlari.
2. O'zMTRK tarmoqlari.
3. Radio tizimidagi turli studiyalar tafsilotlari

7-semestr

4. Televizion studiyalar tafsilotlari
5. Jonli radioeshittirishlar va teleko'rsatuvlarda ovoz rejissyoriga yuklatiladigan vazifalar.

IV. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

3-semestr

- 1-3-mavzu. Radio efir studiyalari texnik anjomlari
- 4-6-mavzu. Radio adabiy dramatik studiyalari texnik anjomlaridan foydalanish.
- 7-9-mavzu. Analog miksher pulplarining radioda qo'llanilishi.

4-semestr

- 1-5-mavzular. Raqamli miksher pulplari, ularning radio tizimida qo'llanilishi
- 6-15-mavzular. Radio uyi maxsus ovoz yozish studiyalari. Ularning tafsiloti

5-semestr

8-mavzular. Radio uyining 13-chi ovoz yozish studiyasi texnik anjomlari tafsiloti. Turli musiqiy jamolar ovoz yozuvlarida mikrofonlarni joylashtirish. Musiqiy dasturlardan foydalanish. Tenglashtirish jarayonlari.

9-15- mavzular. Radio uyining 14-chi ovoz yozish studiyasi texnik anjomlari tafsiloti. Ko'p sonli ijrochilari bo'lgan turli musiqiy jamolar (orkesrlar, xorlar)ni ovoz yozuvlarida mikrofonlarni joylashtirish. Musiqiy dasturlardan foydalanish. Tenglashtirish jarayonlari.

6-semestr

1-12-mavzular. Radio uyining 15-chi ovoz yozish studiyasi akustik xususiyatlari. Texnik anjomlari tafsiloti. Turli musiqiy jamolar ovoz yozuvlarida mikrofonlarni joylashtirish. Musiqiy dasturlardan foydalanish. Tenglashtirish jarayonlari.

13-15-mavzular. Radioda zamonaviy texnik anjomlardan foydalanish

7-semestr

1-mavzu. Televizion studiyalar turlari va uning texnik anjomlari bilan tanishish

2-mavzu. ASB (apparat studiya bloki) bo'linmalari

3-5-mavzu. Televidenie ovoz rejissyori apparatxonasi uning texnik anjomlari va ularning texnik tafsilotlari.

6-8-mavzu. Televidenie ovoz rejissyorining teleko'rsatuv senariysi bilan ishlash jarayoni. Ko'rsatuv muharriri, operatorlar bilan hamkorligi

9-11 mavzu. Televidenie ovoz rejissyorining teleko'rsatuv senariysi bilan ishlash jarayoni. Mikrofonlar va boshqa kerakli texnik uskunalarni tanlash.

8-semestr

1-mavzu. Televizion studiyada nutqiy ovoz yozuvlari, ularni amalga oshirish uchun mikrofonlar tanlash. Nutqiy yozuvlarni to'g'ri ovoz planlari bilan amalga oshirish.

2-mavzu. TVda informasion ko'rsatuvlar jonli efir va video yozuvlarida mikrofon tanlash va joylashtirish

3-4 mavzu. Televizion studiyalarda kichik hajmdagi musiqiy guruhlar ovoz yozuvlari (duet, trio kvartet, kvintetlar). Mikrofonlar tanlash va ularni to'g'ri joylashtirish. Mono va stereo yozuvlari.

5-7-mavzu. Musiqiy jamoalar video va ovoz montaji. Uning o'ziga xos xususiyatlari.

8-mavzu. Televizion studiyalarda bolalar uchun tayorlanadigan teleko'rsatuvlar ovoz yozuvining o'ziga xos xususiyatlari.

9-mavzu. Televizion studiyalarda turli janrlardagi tok shoular va ularning ovoz yozuvida muharrir, ovoz rejissyori, ko'rsatuv rejissyori va operatorlar hamkorligi.

10-mavzu. Televizion studiyalarda turli katta musiqiy jamoalar ovoz yozuvlari va jonli evirlarda ovoz rejissyoriga yuklaniladigan vazifalar.

11-mavzu. Radio va televizion ASBlarning tuzilmalari.

12-mavzu. Televizion ovoz rejissyorligida jonli efir.

13- mavzu. Televizion musiqiy ko'rsatuvlarida ovoz rejissyori o'rni

14- mavzu. Zamonaviy televideniya ovoz texnik jihozlardan foydalanish

15- mavzu. Zamonaviy radio va telestudiyalar, ularning jihozlanishi

Oraliq nazorat

Mazkur fan bo'yicha oraliq nazoratlar har bir semestrning 8 naftasigacha o'tilgan mavzular asosida tuzilgan savollar asosida og'zaki savol-javob va turli amaliy jarayonlarni bajarish tarzida o'tkazilib baholanadi.

Yakuniy nazorat

Mazkur fan bo'yicha yakuniy nazoratlar har bir semestrda o'tilgan mavzular asosida tuzilgan savollar asosida og'zaki savol-javob turli amaliy jarayonlarni bajarish tarzida o'tkazilib baholanadi

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Radioning rivojlanish tarixiy bosqichlari. 2. O'zbekiston Radiosi tarixi. 3. O'zMETRK tuzilmalari. 4. Radio nutqiy- informasion studiyalar turlari. 5. Radio adabiy dramatik studiyalar va ularning texnik anjomlari. 6. Radiostudiyalarning apparatxonasi, uning texnik anjomlari imkoniyatlari. 7. Ovoz rejissyori xonasining texnik anjomlari va ulardan foydalanish. 8. Ovoz rejissyorining ovoz partiturasini tuzish tizimlari. 9. Ovoz rejissyorining eshittirish muharriri va rejissyori bilan ishlash jarayonlari. 10. Radio yuining maxsus ovoz yozish studiyalari zamonaviy texnik anjomlari. Ularning ovoz yozuvlari sifatiga tasiri 11. Xorijiy radio efir va ovoz yozish studiyalari imkoniyatlari. 12. Televizion nutqiy- informasion studiyalar turlari. 13. Televizion adabiy dramatik studiyalar va ularning texnik anjo'mlari. 14. ASB (apparat studiya bloki), uning hajmlari, ularda televizion ko'rsatuv va shoularni yozib olishda ovoz rejissyori faoliyati. 15. Telestudiyalarning apparatxonasi, uning texnik anjo'mlari imkoniyatlari. 16. Ovoz rejissyori xonasining texnik anjo'mlari va ulardan foydalanish. 17. Ovoz rejissyorining ovoz partiturasini tuzish tizimlari. 18. Ovoz rejissyorining ko'rsatuv muharriri va rejissyori bilan ishlash jarayonlari. 19. Televizion studiyalarda kichik guruhlar ovoz yozuvlarida turli akustik shitlarning ahamiyati. 20. Katta musiqiy jamoalarning televizion studiyalardagi ovoz yozuvining o'ziga xos xususiyatlari. 21. Turli orkestr cholgularining jonli yozuvlarida musiqiy muvozanatning ahamiyati. 22. Damli cholgularning televizion ovoz yozuvlarida dinamik diapozon. 23. Katta musiqiy ovoz yozuvlarida streofonik tizimlarni qo'llash amaliyotlari. 24. Televizion musiqiy dasturlar video'montajida ovoz rejasining ahamiyati.
3.	<p style="text-align: center;">VI. Ta'lim natijalari /Kasbiy kompetensiyalari</p> <p style="text-align: center;">Talaba bilishi kerak:</p> <p>radio va televidenie sohasining turli yo'nalishlari, radio hamda television studiyalarning akustik xususiyatlari, radio eshittirishlar va televizion ko'rsatuvlarni tayorlashda ovoz rejissyori faoliyati haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi</i>;</p> <p>turli eshittirish va teleko'rsatuvlarda ovoz rejissyorlik mahorati, radio va televizion texnik anjomlardan to'g'ri foydalanish, eshittirish va ko'rsatuv senariysi asosida ovoz partiturasini yarata olish, turli ko'satuvlarda ovoz rejissyorlik mahorati, texnik</p>

	<p>anjomlardan to'g'ri foydalanish, videotasvirni ovozashtirish, ovozni signallarini o'lchash va nazorat qilishni <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>;</p> <p>turli miksher pultlardan foydalanish, radio eshittirish va ko'rsatuvlarni tayorlashda ovoz partitulasi bilan ishlash, radio eshittirish va televizion ko'rsatuvlar montajida ovozlarni sozlay olish turli miksher pultlardan foydalana olish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>.</p>
4.	<p>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • ijodiy taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p>VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test hamda amaliy ishni topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <p>1.Н.Н. Ефимов. Звук в эфире М.2005</p> <p>2.Вендоров Н.И. Звук в телевизионной программе М. 1988</p> <p>3. Гитлис М.В. Радиовещание и электроакустика СПб.1989</p> <p>4. Стасенко Л.Г., Паскаль Ю.В. Акустика студий звукового и телевизионного вещания. Системы озвучивания. М. 2006</p> <p>5.А.Мирзаев. Ovoz yozish studiyasi jihozlari va ovoz yozish tizimi. O' quv qo'llanma "Musiq" T., 2020.</p> <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <p>1.Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. T.: "O'zbekiston", NMIU, 2017.-488 b.</p> <p>2.Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, Demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatasining qo'shma majlisidagi nutq. T.: "O'zbekiston", NMIU, 2017.-32 b.</p> <p>3.Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Q'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016- yil 7-dekabr. T.: "O'zbekiston", NMIU, 2017.-32 b.</p>

	<p>4.2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. (elektron versiyasi)</p> <p>5.Ш.Гафурова Компьютерные музыкальные технологии О'quv qo'llanma T., 2007</p> <p>6.Гущин В.Н., Насыров М.З., Оборудование студий и ситемы звукозаписи. Часть I. Т., 2004.</p> <p>7. Нисбетт А. Звуковая студияю Darslik. Пер.с англ. М., 1996.</p> <p>8. Анерт В., Штефен Ф.Техника звукоусиления. О'quv qollanma М., 2003.</p> <p>9.Филип Ньюелл. Звукозапись: Акустика помещений. О'quv qollanma СПб., Korona print, 2004.</p> <p>Axborot manbalari</p> <p>http://www.zivonet.uz</p> <p>http://www.edu.uz</p> <p>http://konservatoriya.uz</p> <p>http://www.lex.uz</p> <p>www.gov.uz</p> <p>www.uza.uz</p> <p>www.zvukorejisser.ru</p> <p>http://bookzz.org</p> <p>http://booksee.org</p> <p>http://millionsbooks.org</p> <p>http://designingsound.org</p> <p>http://www.udemy.com</p> <p>http://www.universarium.org</p>
7.	<p>O'zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi Milliy estrada san'ati instituti</p> <p>Kengashida muhokama etilgan va tasdiqlangan.</p> <p>2024 yil "30" avgust dagi 1-sonli bayonnoma</p>
8.	<p>Fan/modul uchun mas'ullar:</p> <p>A.Mirzaev - O'zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi MESI dotsenti</p> <p>R.Nugmanov- O'zDK huzuridagi B.Zokirov nomidagi MESI katta o'qituvchisi</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Sh.Gafurova - O'zDK professori, texnika fanlari nomzodi</p> <p>I.Boltabaev - O'MTRK "O'zbekiston" teleradiokanali bosh ovoz rejissyori</p>